

GTO

PERSPEKTİF

Ticari hayata ve kente GTO bakışı...

HEDEF PAZAR BALKANLAR WEBİNAR SERİSİ SONUÇ RAPORU

BOSNA HERSEK

SUNUŞ

Türkiye ihracatının %4,5'ini gerçekleştiren ve ülkenin en büyük 6.ihracat kenti olan Gaziantep'in bu gücünü artırarak sürdürebilmesi için yeni pazarların yeni fırsatların keşfi çok önemli. Aynı pazar, aynı ürün şeklindeki bir ihracat kombinasyonu büyük riskler taşımaktadır.

Yumurtaların hepsinin aynı sepete konmayıp riskin dağıtılarak minimuma indirilmesi, dış pazarlara açılmada en doğru stratejilerden biridir.

“Gaziantep’in ülke ekonomisinde ilk dört ilden biri olmasına öncülük etmek” vizyonu ile hizmet veren kurumumuz, bu vizyon doğrultusunda belirlediğimiz stratejik

hedeflerimizle ihracatçı üyelerimize ve ihracatçı olmak isteyenlere pazar ve ürün rehberliği yapmaya gayret ediyoruz. Hangi pazar, hangi ürün, hangi hedef kitle sorularına cevap bulabilmek adına uzman ekibimiz ile birlikte birçok çalışma ve projeyi hayata geçirerek üyelerimize destek olmaya çalışıyoruz.

Bu çerçevede düzenlediğimiz **“Hedef Pazar: Balkanlar Webinar Serisi”** ile Bosna Hersek, Romanya ve Sırbistan pazarlarını bu ülkelerdeki T.C. Ticaret Müşavirlerimiz ile birlikte değerlendirdik. Bu değerlendirmelerden elde ettiğimiz sonuçlar aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

HEDEF PAZAR: **BOSNA HERSEK**

BOSNA HERSEK MAKRO EKONOMİK GÖSTERGELER	
Nüfus	3,3 milyon
GSYH (2019)	17,9 milyar USD
Kişi Başına Düşen Gelir (2018)	5.670 USD
Enflasyon Oranı (2019)	% 0,6
İşsizlik Oranı (2019)	% 15,7
Dış Ticaret Hacmi (2019)	15.845 Milyon Euro

Yönetim Şekli: Bosna-Hersek, biri Bosna-Hersek Federasyonu, diğeri Republika Srpska olmak üzere iki entite ile Boşnak, Hırvat ve Sırp olmak üzere üç kurucu halktan ve ayrı bir yönetimi bulunan Brčko Bölgesi'nden oluşmaktadır.

TÜRKİYE - BOSNA HERSEK TİCARETİ

	Türkiye'nin Bosna Hersek'ten İthalatı (€)	Türkiye'nin Bosna Hersek'e İhracatı (€)	Türkiye-Bosna Hersek Dış Ticaret Hacmi (€)
2015	181.319.440	329.628.853	510.948.293
2016	205.052.075	351.435.963	556.488.038
2017	220.414.862	392.021.801	612.436.663
2018	165.261.264	447.035.088	612.296.353
2019	147.183.036	484.334.528	631.517.564

Türkiye'nin Bosna Hersek'e İhracatı (2019)	
Miktar	484 milyon USD
En çok ihraç edilen ürünler	• Pamuktan T-shirtler, • İlaçlar, • Dokunmuş halılar ve yer kaplamaları, • Demir veya çelikten yassı hadde mamülleri, • Ocaklar ve pişirme cihazları
Türkiye'nin Bosna Hersek'ten İthalatı (2019)	
Miktar	147 milyon USD
En çok ithal edilen ürünler	• Ayçiçeği tohumu veya aspir yağları • Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdalarının yeniden ergitilmesi suretiyle elde edilen külçeler • Mobilya aksam ve parçaları • Harp mühimmatı ve bunların aksam ve parçaları

GAZİANTEP - BOSNA HERSEK TİCARETİ

	İTHALAT (USD)	İHRACAT (USD)	HACİM (USD)
2019	14.499.458	16.455.218	30.954.676

BOSNA HERSEK'TE TÜRK YATIRIMLARI

- Bosna Hersek'te halihazırda faaliyet gösteren 100'den fazla Türk firması (franchise ve temsilciliklerle birlikte) bulunmaktadır.
- Türk yatırımlarında Ziraat Bankası, Şişecam Soda ve Natron-Hayat öne çıkmaktadır.
- Bosna Hersek'te özel sektörde faaliyet gösteren büyük-orta-küçük ölçekli firmaların yanı sıra ülkemiz Kurumları (Büyükelçilik, TİKA, Yunus Emre Kültür Merkezi, Askeri Ataşelik, Kültür Müşavirliği, Din Müşavirliği gibi) ve Uluslararası Saraybosna Üniversitesi (IUS) de ülkeye değişik projelerle katkı sağlamaktadır.
- Tüm bunlar dikkate alındığında, Türkiye'nin Bosna Hersek'e yaptığı toplam yatırım ve katkıları yaklaşık 1 milyar Avro'dur.

BOSNA HERSEK'TE VERGİ UYGULAMALARI

Kurumlar Vergisi	%10
Katma Değer Vergisi	%17
Gelir Vergisi	Federasyonda net gelir üzerinden %10 (brüt modele göre hesaplanır), RS'de net gelir üzerinden %10 (brüt modele göre hesaplanır), BD'de gelir vergisi oranı net ücret üzerinden %10'dur.

BOSNA HERSEK İÇİN POTANSİYEL YATIRIM SEKTÖRLERİ:

- Tekstil, Deri ve Hazır Giyim,
- Mobilya ve Yan Sanayii,
- İnşaat ve Yapı Malzemeleri,
- Yaş Meyve ve Sebze,
- İşlenmiş Tarım Ürünleri,
- Elektrikli Cihazlar ve Aydınlatma Ekipmanları,
- Beyaz Eşya,
- Otomotiv Yan Sanayi,
- Plastik Malzemeler,
- İlaç ve Tıbbi Ekipmanlar

PAZARDAKİ FIRSATLAR

- Avrupa Birliği Üyelik Müzakereleri Süreci
- Avantajlı Coğrafi Konum
- Doğal kaynakların zenginliği
- Serbest Ticaret Anlaşmaları Ağı
- Ucuz ve Nitelikli İş Gücü
- Projelerin Finansmanı

PAZARDAKİ SIKINTILAR

- Devletin Yönetişim Sorunları
- Ödeme Sorunları
- Bürokratik Sorunlar
- Pazar Hakkında Bilgi Eksikliği

BOSNA HERSEK'TE YABANCI YATIRIMCILARA SUNULAN TEŞVİKLER

Her İki Entitede;

- Yerel şirketlerin sahip olduğu tüm hak ve yükümlülükler, yabancı yatırımcılar için de geçerlidir (milli muamele).
- Yabancı yatırımcı, millileştirme, kamulaştırma, el koyma ve eş etkili önlemlerden korunmuştur.
- Yerel tüzel kişilerin sahip olduğu gayrimenkul üzerindeki mülkiyet haklarına yabancı yatırımcılar da sahiptir.

Bosna Hersek Federasyonu'nda;

- Firmanın, cari vergi döneminde edindiği karın %50'sinden fazlasını, özvarlıklarından üretim ekipmanlarına yatırması halinde, o yıl için kurumlar vergisinde %30 oranında indirim sağlanmaktadır.
- Firmanın 5 yıl boyunca kesintisiz olarak özvarlıklarından toplam 20 milyon KM (ilk yıl 4 milyon KM) yatırım yapması durumunda söz konusu 5 yıl süresince kurumlar vergisi %50 oranında düşürülmektedir.
- Firma, yeni alınan işçilere ödediği brüt aylık ücretin iki katına kadar olan tutarı vergiden düşürülen gider olarak saymaya aşağıdaki şartlarda hak kazanır:
 - İş sözleşmesi süresinin asgari 12 ay ve tam zamanlı olması,
 - Yeni alınan işçinin, önceki 5 yıl boyunca başka bir firmada ya da bağlı tüzel kişilerde çalışmamış olması.

Republika Srpska'da;

- Republika Srpska Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca firmanın üretim tesislerindeki ekipmanlara yatırım yapması halinde yatırım bedeline kadar vergi indirimi mevcuttur.
- Republika Srpska Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca firmanın üretim faaliyetlerinde kullanılmak üzere taşınmaz mülkiyetine yatırım yapması halinde yatırım bedeline kadar vergi indirimi mevcuttur.
- Bir takvim yılı boyunca en az 30 yeni (işe alma) işçinin süresiz çalıştırıldığı durumlarda maaş ve prim vergisi bedelinde vergi indirimi mevcuttur.